

LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETAS

KAUNO MEDICINOS UNIVERSITETAS

PATVIRTINTA
Kauno medicinos universiteto
Senato
2004 m. gruodžio mėn. 17 d.
Nutarimu Nr. 3-11

ATNAUJINTA
2016 m. spalio 27 d.

MODERNIOJI VISUOMENĖS SVEIKATA

DOKTORANTŲ ROS STUDIJŲ DALYKO PROGRAMA

Dalyko programos koordinatorius:

Profilaktinės medicinos katedra, ved. prof. dr. Linas Šumskas

padalinio pavadinimas, vadovo pareigos, pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavard   parašas

Padaliniai, dalyvaujantys dalyko programoje:

Sveikatos vadybos katedra, ved. ja prof. habil. dr. Ramūnas Kalėdienis

padalinio pavadinimas, vadovo pareigos, pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavard   parašas

Aplinkos ir darbo medicinos katedra, ved. ja prof. dr. Rūta Ustinavičienė

padalinio pavadinimas, vadovo pareigos, pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavard   parašas

Profilaktinės medicinos katedra, ved. ja prof. dr. Linas Šumskas

padalinio pavadinimas, vadovo pareigos, pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavard   parašas

Kaunas, 2016 m.

Dalyko programos duomenys

Moksl sritis	Biomedicinos mokslai
Moksl kryptis (kodas)	Visuomen s sveikata – 09B
Dalyko pavadinimas	Modernioji visuomen s sveikata
Programos apimtis	160 val. (6 ECTS kreditai)
Paskaitos	54 val.
Seminarai	18 val.
Savarankiškas darbas	88 val.

Eil. Nr.	Padalinys (klinika/katedra)	Kontaktini valand skai us
1.	Profilaktin s medicinos katedra	25
2.	Sveikatos vadybos katedra	24
3.	Aplinkos ir darbo medicinos katedra	23
IŠ viso		72

Dalyko programos rengimo grup

Eil. Nr.	Pedagoginis vardas, vardas, pavard	Pareigos	Telefonas (darbo)	Elektroninio pašto adresas
1	Prof. habil. dr. Vilius Grabauskas	Profesorius	337672	vilius.grabauskas@ismuni.lt
2.	Linas Šumskas	Profesorius	396057	linas.sumskas@ismuni.lt
2	Prof. habil. dr. Ramun Kal dien	Profesor	327354	ramune.kalediene@ismuni.lt
3	Prof. dr. R ta Ustinavi ien	Profesor	327360	ruta.ustinaviciene@ismuni.lt

Dalyko programos aprašas:

1. Dalyko programos poreikis.

Sveikatos stiprinimas bei lig profilaktika tampa vis svarbesn šiuolaikin s visuomen s sveikatos sistemos dalimi. Šiuolaikiškas poži ris pagrindini sveikatos problem sprendim grindžia sveikatos sektoriaus bei kit visuomen s socialini sektori glaudaus bendradarbiavimo b tinyb . Tokiam sveikatos sistemos modeliui sukurti b tinas sukurtas mokslinis jo pagrindimas. Tai ypa svarbu formuojant ir gyvendinant sveikatos sistemos reform . Moderniosios visuomen s sveikatos koncepcijos, j mokslinio pagrindo teisingas suvokimas tur t pad ti vis specialybi sveikatos profesionalams surasti efektyviausius b dus sveikatos ugdymo, lig profilaktikos bei aplamai sveikatos sistemos optimaliam funkcionavimui užtikrinti. Ši programa vis pirma skirta Visuomen s sveikatos krypties doktorantams, ta iau yra rekomenduotina ir kit kryp i doktorant ros studijoms.

2. Dalyko programos tikslai.

Pagrindinis programos tikslas – gilinti doktorant supratim apie moderni j visuomen s sveikat bei aktualiausi sveikatos problem sprendimo b dus ir galimybes.

Programos uždaviniai:

a) Analizuojant šiuolaikinę sveikatos ir ligos koncepcijas, išryškinti gyvenamosios ir sveikatos sąsajas, pristatyti visuomenės sveikatos stiprinimo bei ligų profilaktikos strategijas kaip prioritetinę sveikatos politikos kryptį, suvokti mokslinių tyrimų reikšmę visuomenės sveikatos mokslų vystymui.

b) Atskleisti šiuolaikinę gyvenamosios aplinkos poveikį gyventojų sveikatai ir išryškinti pagrindines aplinkos saugos kontrolės kryptis.

c) Šiuolaikiniame sveikatos ir ligos koncepcijų kontekste atskleisti sveikatos ir sveikatos priežiūros kokybės problemas, išanalizuoti socialinį netolygumą bei sveikatos skirtumų problemas, pristatyti socialinio teisingumo sveikatos santykiuose būtinybę bei aptarti sveikatos reformos eigas.

3. Dalyko programos sandara, turinys ir studijų metodai.

Moderniosios visuomenės sveikatos studijų programą sudaro 3 dalys:

1. Visuomenės sveikatos stiprinimas ir ligų profilaktika
2. Visuomenės sveikatos socialiniai – biologiniai dėsningumai
3. Aplinka ir sveikata

Studijų metodai: paskaitos, seminarai, savarankiškas darbas.

4. vertinimas

Suminis balas: 100% = 10% dalyvavimas auditoriniuose užsiėmimuose + 30% individualusis (nemažiau 10 psl., 2500 žodžių), + 30% darbas auditoriniuose užsiėmimuose, esančių užduoties pristatymas grupėje, dalyvavimas diskusijose, 30% baigiamasis patikrinimas (3 teoriniai klausimai).

Pastaba. Praleidus daugiau kaip 30% auditorinių užsiėmimų, balas už dalyvavimą neskaiciuojamas.

TEORINIS DALIS

Eil. Nr.	Paskaitos pavadinimas	Trukmė	Dėstytojas
	I dalis. Visuomenės sveikata ir ligų profilaktika		
1.	Sveikatos ir ligos koncepcijos, jų istorinės perspektyvos	2 val.	Prof. habil. dr. Ramūnas Kalėdien
2.	Sveikatos stiprinimo ir ligų profilaktikos koncepcijų raida	3 val.	Prof. dr. Linas Šumskas
3.	Sveikatos politikos formavimo principai ir PSO sveikatos politika	3 val.	Prof. dr. Linas Šumskas
4.	Europos Sąjungos sveikatos politika	2 val.	Prof. dr. Linas Šumskas
5.	Ligų profilaktikos lygiai ir strategijos	3 val.	Prof. dr. J. rat Klumbienė
6.	Su sveikata susijusi gyvenamasis ir jos stebėsenos	3 val.	Prof. dr. J. rat Klumbienė
7.	Vaikų ir jaunimo sveikatos problemos ir jų sprendimo būdai	3 val.	Prof. dr. Aušra Petrauskienė
8.	rodymais pagrįsta visuomenės sveikata	2 val.	Doc. dr. Vilma Kriauciūnienė
	II dalis. Visuomenės sveikatos socialiniai – biologiniai dėsningumai		
10.	Gyvenimo kokybė: koncepcijos, matavimai ir vertinimo būdai	3 val.	Prof. habil. dr. Ramūnas Kalėdien
11.	Globalizacijos procesų įtaka visuomenės sveikatai	3 val.	Prof. habil. dr. Ramūnas Kalėdien
12.	Sveikatos netolygumai ir socialinis	2 val.	Prof. habil. dr. Ramūnas Kalėdien

	teisingumas sveikatos santykiuose		Kal dien
13.	Visuomenės sveikatos priežiūra	2 val.	Prof. dr. Skirmantas Saulėnas
14.	Visuomenės sveikatos stebėseną	2 val.	Prof. dr. Skirmantas Saulėnas
15.	Lietuvos nacionalinė sveikatos sistema ir jos plėtra	2 val.	Doc. dr. Vytenis Kalibatas
16.	Sveikatos priežiūros finansavimas	2 val.	Doc. dr. Vytenis Kalibatas
	III dalis. Aplinka ir sveikata		
17.	Klimatiniai veiksniai ir jų taka sveikatai	2 val.	Prof. Ričardas Radišauskas
18.	Kosmobiologiniai veiksniai, poveikis sveikatai	2 val.	Prof. Ričardas Radišauskas
19.	Jonizuojanti spinduliuotė aplinkoje	2 val.	Prof. dr. Rūta Ustinavičienė
20.	Aplinkos elektromagnetinė tarša, elektros smogas	2 val.	Prof. dr. Rūta Ustinavičienė
21.	Maisto produktų taršos bei maisto priedų taka sveikatai	3 val.	Prof. dr. Rūta Ustinavičienė
22.	Kancerogeninių medžiagų, jų klasifikacija	2 val.	Lektorė dr. Rita Raškevičienė
23.	Dirbančiųjų sveikatos priežiūra šiuolaikinėmis problemomis	2 val.	Doc. Vidmantas Januškevičius
24.	Funkciniai maisto produktai ir jų panaudojimas ligų profilaktikai	2 val.	Prof. dr. Dalia Lukšienė

TEORINĖ -PRAKTIKINĖ DALIS

Eil. Nr.	Seminaro temos pavadinimas	Trukmė	Dirbantis
1.	Es pristatymas ir diskusija pristatomų darbų tematika	6 val.	Prof. dr. Linas Šumskas
2.	Es pristatymas ir diskusija pristatomų darbų tematika	6 val.	Prof. habil. dr. Ramūnas Kalėdienis
3.	Es pristatymas ir diskusija pristatomų darbų tematika	6 val.	Prof. dr. Rūta Ustinavičienė

SAVARANKIŠKAS DARBAS

Pasiruošimas auditoriniams užsiėmimams, egzaminui, individualiosios es parengimas.

Priedas Nr. 1

Rekomenduojama literatūra

Eil. Nr.	Leidinio pavadinimas	Leidinio autorius	Leidimo metai ir leidykla
1.	Health 2020: A European policy framework and strategy for the 21st century	WHO	2013, WHO Regional Office for Europe, Copenhagen
2.	Lietuvos sveikatos priežiūra ES ir pasaulio kontekste	V. Grabauskas	2010, Lietuvos sveikatos sektoriaus amžius sandorėje, p.84-103
3.	Review of social determinants and health divide in the WHO	M. Marmot	2013, WHO Region

	European Region		Office for Europe, Copenhagen
4.	Evidence based public health	R. Brownson et. al.	2003, Oxford University Press
5.	Oxford textbook of public health. 5th edition. Behavioural determinants of health and disease		2011, Oxford University Press
6.	“Clinical Health Promotion. Research and Best Practice for patients, staff and community”. Prieiga per internet : http:// www.clinhp.org/	Lawrence W. Green and Robert A. Hiatt	
7.	Tarptautinis Sveikat stiprinan i ligonini tinklas. Prieiga per internet : http://www.hphnet.org/		
8.	PSO inicijuoti sveikat stiprinantys projektai. Prieiga per internet : http://www.euro.who.int/en/health-topics		
9.	Konceptualus sveikatos programos vertinimo modelis. Mokymo knyga.	I. Misevi en , J. Klumbien , A. Tamoši nas.	2002, KMU. 47p.
10.	Sveikatos program vertinimas. Prieiga per internet : http://www.euro.who.int/en/publications		
11.	Europos sveikatos politikos dokumentai. Prieiga per internet : http://www.euro.who.int/en/publications/policy-document		
12.	Sveikatos politika ir valdymas.	D. Jankauskien R. Pe i ra	2007, MRU
13.	Health systems in transition – Lithuania: health system review	L. Murauskien et.al.	2013, WHO Regional Office for Europe
14.	Šiuolaikinio visuomenes sveikatos mokslo teorija ir praktika	R. Kal dien , J. Petrauskien , A. Rimpela	1999, “ŠVIESA“
15.	Teisumo sveikatos santykiuose politika ir strategija. PSO Europos regiono biuras	Dahlgren G., Whitehead M.	1998, Lietuvos SAM
16.	Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos statymas		1994 m. liepos 19 d. Kr. I-552.
17.	Lietuvos Respublikos sveikatos prieži ros staig statymas		1996 birželio 26 d. Nr. I-1367
18.	Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo statymas		1996 m. geguž s 21 d. Nr. I-1343
19.	Lietuvos Respublikos visuomen s sveikatos prieži ros statymas		2002 geguž s 16 d. Nr. IX-886.
20.	Lietuvos sveikatos rodikli sistema		2004, Lietuvos SAM.
21.	Pirmasis reform dešimtmetis: sveikatos prieži ros sektorius socialini -ekonomini poky i kontekste		2000, UAB “Sveikatos ekonomikos centras“.
22.	Lietuvos Respublikos visuomen s sveikatos steb senos (monitoringo) statymas		2002 liepos 3 d. Nr. IX-1023.
23.	Lietuvos nacionalin visuomen s sveikatos prieži ros strategija		LR Vyriausy b 2001 m. liepos 27 d. nutarimas Nr. 941.
24.	Occupational and Environmental Health Recognizing and Preventing Disease and Injury, Sixth edition,	B.S. Levy, D.H. Wegman, S.L. Baron and R.K. Sokas	Oxford University Press, 2010
25.	Maisto toksikologijos pagrindai.	Urbien S.	2011, Akademinija, 2011
26.	Handbook of Nutraceuticals and Functional Foods, Second Edition	R.E.C. Wildman	2006, CRC Press
27.	Food Ingredients as Anti-Obesity Agents: A Review.		2013. Critical Reviews in Food Science and

			Nutrition, 53:9, 929-942,
28.	Environmental Science olicy	Ryden L., Migula P., Andersson M.	2003, The baltic University Press, Uppsala
29.	Darbo medicina	Obelenis V., Bagdonien T., Maionis A.ir kt.	2002, Kaunas
30.	Maisto toksikologija	Ramonaityt D., Bašinskien L.	2001, Kaunas, Technologija,
31.	Health system governance in Europe: the role of EU law and p	Ed E. Mossialos et. al.	2010, Cambridge University Press

Priedas Nr. 2

Numatom d stytoj s rašas:

Dalyko programoje d stysiantys profesoriai arba vyriausieji mokslo darbuotojai:

1. Prof. dr.Linas Šumskas
2. Prof. habil. dr. Ramun Kal dien
2. Prof. habil. dr. Apolinaras Zaborskis
3. Prof. dr. J rat Klumbien
5. Prof. dr. Skirmant Sauli n
6. Prof. dr. Ri ardas Radišauskas
7. Prof. dr. R ta Ustinavi ien
8. Prof. dr. Dalia Lukšien
9. Prof. Aušra Petrauskien

Dalyko programoje d stysiantys docentai ir moksl daktarai:

1. Doc. dr. Vidmantas Januškevi ius
2. Doc. dr. Vytenis Kalibatas
3. Doc. Vilma Kriau ionien
4. dr. Rita Raškevi ien

Kiti dalyko programos d stytojai: